

I

(Rezoliucijos, rekomendacijos ir nuomonės)

REKOMENDACIJOS

TARYBA

TARYBOS REKOMENDACIJA

2020 m. lapkričio 24 d.

dėl profesinio rengimo ir mokymo siekiant tvaraus konkurencingumo, socialinio sąžiningumo ir atsparumo

(2020/C 417/01)

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 166 ir 165 straipsnius,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

- (1) Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje ⁽¹⁾ švietimas ir profesinio bei tęstinio mokymo galimybės laikomi viena iš pagrindinių teisių, o pagal Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslus numatomos vienodos galimybės iki 2030 m. visoms moterims ir vyrams gauti prieinamą ir kokybišką techninį, profesinį ir tretinį išsilavinimą, įskaitant universitetinį išsilavinimą, ir tai, kad gerokai padaugės jaunimo ir suaugusiųjų, turinčių atitinkamų įgūdžių, įskaitant techninius ir profesinius įgūdžius, reikalingų įsidarbinti, turėti deramą darbo vietą ir užsiimti verslu;
- (2) 2017 m. lapkričio 17 d. paskelbtame Europos socialinių teisių ramstyje ⁽²⁾ nustatyti tam tikri principai siekiant remti sąžiningas ir sklandžiai veikiančias darbo rinkas ir socialinės gerovės sistemas, įskaitant pirmąjį principą dėl teisės į kokybišką ir įtraukų švietimą, mokymą ir mokymąsi visą gyvenimą ir ketvirtąjį principą dėl aktyvus užimtumo rėmimo;
- (3) kokybiškos ir inovatyvios profesinio rengimo ir mokymo sistemos žmonėms suteikia darbui, asmeniniam tobulėjimui ir pilietiškumui reikalingų įgūdžių, kurie gali padėti jiems prisitaikyti prie dvejopos skaitmeninės ir žaliosios pertvarkos ir ją įgyvendinti, sėkmingai tvarkytis esant kritinėms aplinkybėms ir įveikti ekonominius sukrėtimus, kartu taip pat remdamos ekonomikos augimą ir socialinę sanglaudą. Tokios sistemos žmonėms suteikia įgūdžių, kurie padeda jiems gauti darbą ar kurti darbo rinkoje paklausias darbo vietas;
- (4) veiksmingos profesinio rengimo ir mokymo politikos priemonės ypač svarbios norint įgyvendinti SESV 145 straipsnyje nustatytą tikslą – ugdyti kvalifikuotą, apmokytą ir gebančią prisitaikyti darbo jėgą bei skatinti darbo rinkas, prisitaikančias prie ekonomikos pokyčių;

⁽¹⁾ OL C 326, 2012 10 26, p. 391.

⁽²⁾ Dok. 13129/17.

- (5) Komisijos komunikatas „Europos žaliasis kursas“ ⁽³⁾ yra naujoji Europos augimo strategija, kuria siekiama pertvarkyti Europos ekonomiką ir visuomenę ir nukreipti jas tvaresniu keliu. Mokyklos, profesinio mokymo įstaigos ir universitetai turi puikių galimybių kalbėtis su mokiniais, tėvais, įmonėmis ir platesne bendruomene apie tai, kokių pokyčių reikia sėkmingai pertvarkai. Norint pajusti žaliosios pertvarkos teikiamą naudą reikia, kad darbuotojai aktyviai keltų kvalifikaciją ir persikvalifikuotų;
- (6) Komisijos komunikate „Tvirta socialinė Europa teisingai pertvarkai užtikrinti“ ⁽⁴⁾ akcentuojama, kad pagal Europos įgūdžių darbotvarkę, kuria siekiama tvaraus konkurencingumo, socialinio sąžiningumo ir atsparumo ⁽⁵⁾, ir kartu pateikiamą pasiūlymą dėl Tarybos rekomendacijos dėl profesinio rengimo ir mokymo daugiausia dėmesio reikia skirti įgūdžiams, išdarbinamumui ir žmogiškajam kapitalui. Jame taip pat pranešama apie tolesnį darbą, susijusį su Europos švietimo erdve, ir apie naują bendradarbiavimo su valstybėmis narėmis švietimo ir mokymo srityje sistemą;
- (7) Komisijos komunikate „Nauja Europos pramonės strategija“ ⁽⁶⁾ raginama imtis ryžtingų veiksmų, kad mokymasis visą gyvenimą taptų tikrove visiems ir būtų užtikrinta, kad švietimas bei mokymas neatsiliktų nuo dvejopos pertvarkos ir padėtų ją įgyvendinti. Be to, jame raginama užtikrinti, kad aukštojo mokslo ir profesinio rengimo ir mokymo sistemos parengtų darbo rinkai daugiau mokslininkų, inžinierių ir techninių specialistų. Naujajame žiedinės ekonomikos veiksmų plane ⁽⁷⁾ ir 2030 m. ES biologinės įvairovės strategijoje ⁽⁸⁾ pabrėžiamas lemiamas įgūdžių vaidmuo pereinant prie žaliosios ir švarios ekonomikos;
- (8) Komisijos komunikate „Tvarios ir skaitmeninės Europos MVĮ strategija“ ⁽⁹⁾ pabrėžiama, kad kvalifikuotų darbuotojų ar patyrusių vadovų trūkumas tapo viena didžiausių problemų ketvirtadaliui ES labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių (MVĮ), o kvalifikuotų darbuotojų trūkumas yra viena didžiausių kliūčių naujoms investicijoms ES. Profesinis rengimas ir mokymas yra ypač svarbūs MVĮ, siekiant užtikrinti, kad jų darbuotojai turėtų reikalingų įgūdžių;
- (9) Komisijos komunikate „Lygybės Sąjunga. 2020–2025 m. lyčių lygybės strategija“ ⁽¹⁰⁾ pabrėžiama profesinio rengimo ir mokymo svarba vyrams ir moterims, norint užtikrinti tų profesijų, kuriose tradiciškai dominuoja vyrai arba moterys, atstovų lyčių pusiausvyrą ir taip kovoti su lyčių stereotipais;
- (10) Komisijos komunikate „ES biudžetas Europos ekonomikos gaivinimo planui įgyvendinti“ ⁽¹¹⁾ išdėstytas drąsus visapusiškas Europos ekonomikos gaivinimo planas, grindžiamas skubia Europos ekonomikos gaivinimo priemone („Next Generation EU“) ir sustiprinta 2021–2027 m. daugiamete finansine programa. Šis planas grindžiamas solidarumu ir sąžiningumu, jame visapusiškai vadovaujama bendrais Sąjungos principais ir vertybėmis. Šiame plane nurodoma, kaip suteikti postūmį Europos ekonomikai, paskatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką ir padaryti taip, kad ekonomika būtų sąžiningesnė, atsparesnė ir tvaresnė ateities kartų labui;
- (11) nuo 2013 m. pagal Jaunimo garantijų iniciatyvą ⁽¹²⁾ teikiama pagalba jaunuoliams įsilieti į darbo rinką – netekus darbo ar baigus mokslus per keturis mėnesius jiems pateikiamas kokybiškas darbo, tęstinio švietimo, pameistrystės ar stažuotės pasiūlymas. Profesinis rengimas ir mokymas yra veiksmingas būdas užtikrinti sklandų jaunuolių, kuriems gresia atskirtis, perėjimą į darbo rinką. Ateityje patrauklus ir darbo rinkos poreikius atitinkantis profesinis rengimas ir mokymas, visų pirma pameistrystės programos, gali atlikti dar svarbesnį vaidmenį pagal Jaunimo garantijų iniciatyvą, apsaugodamas jaunuolius nuo bedarbiystės ir parengdamas juos pasinaudoti būsimomis darbo rinkos galimybėmis, ypač tomis, kurios yra žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos dalis;
- (12) Komisijos pasiūlymu dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl „Europos socialinio fondo+“ (ESF+) siekiama užtikrinti, kad profesinio rengimo ir mokymo sistema labiau atitiktų darbo rinkos poreikius ir kad visi turėtų vienodas mokymosi visą gyvenimą galimybes – kelti kvalifikaciją ir persikvalifikuoti;

⁽³⁾ Dok. COM(2019) 640 final.

⁽⁴⁾ Dok. COM(2020) 14 final.

⁽⁵⁾ Dok. COM(2020) 274 final.

⁽⁶⁾ Dok. COM(2020) 102 final.

⁽⁷⁾ Dok. COM(2020) 98 final.

⁽⁸⁾ Dok. COM(2020) 380 final.

⁽⁹⁾ Dok. COM(2020) 103 final.

⁽¹⁰⁾ Dok. COM(2020) 152 final.

⁽¹¹⁾ Dok. COM(2020) 442 final.

⁽¹²⁾ 2013 m. balandžio 22 d. Tarybos rekomendacija dėl Jaunimo garantijų iniciatyvos nustatymo (OL C 120, 2013 4 26, p. 1).

- (13) Komisijos pasiūlyme dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo sukuriama Sąjungos švietimo, mokymo, jaunimo ir sporto programa „Erasmus“ ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 1288/2013, nustatyta, kad turėtų būti išlaikytas 2014–2020 m. programos, apimančios mokymąsi įvairiuose kontekstuose (formalųjį, neformalųjį ir savaiminį) ir visais gyvenimo etapais, integruotumas, kad būtų galima paskatinti lanksčiojo mokymosi trajektorijas, leidžiant žmonėms įgyti kompetencijų, kurių reikia XXI a. iššūkiams įveikti;
- (14) ši rekomendacija paremta įvairiomis Europos lygmeniu plėtojamomis švietimo, mokymo ir įgūdžių įgijimo iniciatyvomis, apibendrintoms I priede; ji padės įgyvendinti Europos įgūdžių darbotvarkę, kuria siekiama tvaraus konkurencingumo, socialinio sąžiningumo ir atsparumo, atnaujintą Skaitmeninio švietimo veiksmų planą, Europos švietimo erdvę ir Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginę programą;
- (15) šia rekomendacija siekiama įgyvendinti Europos švietimo erdvės tikslą sukurti tikrą Europos mokymosi erdvę, kurioje kokybiškam ir įtraukiam švietimui ir mokymui nekludosi sienos ir kuria siekiama pašalinti kliūtis aukštojo mokslo, vidurinio ugdymo ir mokymo kvalifikacijų bei mokymosi užsienyje laikotarpių pripažinimui ir dedamos pastangos užtikrinti sklandesnę tarpvalstybinę mokymo ir mokymosi visą gyvenimą rezultatų pripažinimą;
- (16) remiantis 2002 m. gruodžio 19 d. Tarybos rezoliucija ⁽¹³⁾ priimtais glaudesnio Europos bendradarbiavimo profesinio rengimo ir mokymo srityje (Kopenhagos procesas) prioritetais, kokybiško ir lankstaus profesinio rengimo ir mokymo bei tarpvalstybinio judumo tikslai ir toliau yra 2010 m. Briugės komunikate atsakingų ministrų apibrėžtos bendros profesinio rengimo ir mokymo modernizavimo vizijos pagrindas;
- (17) 2015 m. birželio 22 d. Rygos išvadose už profesinį rengimą ir mokymą atsakingi ministrai susitarė dėl šiai vizijai paremti reikalingų prioritetų, kurie buvo įtraukti į 2015 m. Tarybos ir Komisijos Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginės programos („ET 2020“) įgyvendinimo bendrą ataskaitą ⁽¹⁴⁾ ir į 2016 m. Naują Europos įgūdžių darbotvarkę ⁽¹⁵⁾, taip suteikiant dar vieną rimtą paskatą plėtoti tokią Sąjungos profesinio rengimo ir mokymo (PRM) politiką, kuria daugiau dėmesio skiriama jo patrauklumui ir kokybei;
- (18) pagal 2009 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendaciją dėl Europos profesinio mokymo kokybės užtikrinimo orientacinės sistemos (EQAVET) sukūrimo ⁽¹⁶⁾ nustatyta orientacinė sistema, skirta padėti valstybėms narėms pagerinti jų profesinio rengimo ir mokymo sistemų kokybę ir padėti didinti profesinio rengimo ir mokymo politikos vystymo skaidrumą tarp valstybių narių. Per dešimtį EQAVET įgyvendinimo metų buvo skatinamos reformos nacionalinėse kokybės užtikrinimo sistemose, tačiau reikšmingai nepripildė didinančios kokybės užtikrinimo tvarkos skaidrumą. Be to, ji daugiausia buvo taikoma mokyklose vykdomam pirminiam profesiniam rengimui ir mokymui. Todėl 2009 m. EQAVET sistemą reikėtų įtraukti į šią rekomendaciją ir ją papildyti elementais, kuriais šalinami šios sistemos įgyvendinimo trūkumai, susiję su mokymosi rezultatų kokybe, sertifikavimu ir vertinimu, konsultacijomis su suinteresuotaisiais subjektais, mokytojų ir instruktorių vaidmeniu, mokymusi darbo vietoje ir profesinio rengimo ir mokymo lankstumu. Siekiant pagerinti tarpusavio mokymąsi, padidinti profesinio rengimo ir mokymo kokybės užtikrinimo tvarkos skaidrumą ir nuoseklumą bei sustiprinti ES valstybių narių tarpusavio pasitikėjimą, reikėtų pradėti taikyti kokybės užtikrinimo sistemų tarpusavio vertinimą ES lygmeniu;
- (19) 2009 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacijoje dėl Europos profesinio mokymo kreditų sistemos (ECVET) sukūrimo ⁽¹⁷⁾ nustatytas tikslas pagerinti mokymosi rezultatų pripažinimą, kaupimą ir perkėlimą, paremti judumą ir mokymąsi visą gyvenimą, taip pat nustatyti ES kreditų sistemą profesinio rengimo ir mokymo srityje. Per dešimtį ECVET įgyvendinimo metų ši sistema labai padėjo plėtoti kokybiškesnę judumo – taikant ir dokumentuojant mokymosi rezultatų vienetus. Vis dėlto ECVET taškų principas plačiai taikomas nebuvo ir pagal ECVET nepavyko išvystyti Europos kreditų sistemos profesinio rengimo ir mokymo srityje. Todėl į šią Tarybos rekomendaciją turėtų būti įtraukti pagrindiniai su lankstumu susiję ECVET principai (pvz., mokymosi rezultatų

⁽¹³⁾ OL C 13, 2003 1 18, p. 2.

⁽¹⁴⁾ OL C 417, 2015 12 15, p. 25.

⁽¹⁵⁾ Dok. COM(2016) 381 final.

⁽¹⁶⁾ OL C 155, 2009 7 8, p. 1.

⁽¹⁷⁾ OL C 155, 2009 7 8, p. 11.

vienetai). ECVET priemonės (pvz., mokymosi susitarimus ir susitarimų memorandumus), kuriomis remiamas pagal profesinio mokymo programas besimokančių asmenų judumas, reikėtų toliau plėtoti atsižvelgiant į kitas ES priemones, pvz., pagal programą „Erasmus+“ remiamas priemones. Profesinėms kvalifikacijoms po vidurinės mokyklos ir tretinio lygmens profesinėms kvalifikacijoms galima taikyti jau naudojamą Europos kreditų perkėlimo sistemą;

- (20) 2018 m. kovo 15 d. Tarybos rekomendacijoje dėl kokybiškos ir veiksmingos pameistrystės europinės sistemos ⁽¹⁸⁾ nustatyta 14 pagrindinių kriterijų, kuriais valstybės narės ir suinteresuotieji subjektai turėtų vadovautis rengdami kokybiškas ir veiksmingas pameistrystės programas, užtikrindami tiek su darbu susijusius įgūdžius, tiek asmeninių pameistrių tobulėjimą;
- (21) CEDEFOP vykdytos prioritetų, dėl kurių buvo susitarta 2015 m. birželio 22 d. Rygos išvadose, stebėsenos rezultatai rodo, kad tam tikrose srityse šalys padarė pažangą įgyvendindamos profesinio rengimo ir mokymo modernizavimo darbotvarkę, visų pirma kiek tai susiję su pameistryste ir mokymusi darbo vietoje, kokybės užtikrinimu, įgūdžių numatymo mechanizmų diegimu ir patariamųjų organų, kuriuose dalyvauja socialiniai partneriai, sukūrimu ir su didesnėmis galimybėmis keisti studijų kryptį bei lankstumu ir pastaruoju metu – su didesniu dėmesiu skaitmeniniams įgūdžiams. Vis dėlto kalbant apie žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, reikia gerokai plėsti ir tobulinti profesinio rengimo ir mokymo pasiūlą tiek jaunuoliams, tiek suaugusiesiems, kartu taip pat didinant pirminio profesinio rengimo ir mokymo patrauklumą ir kokybę;
- (22) daugybė šalių įgyvendina iniciatyvas, skirtas profesinio rengimo ir mokymo meistriškumui skatinti ir profesiniam rengimui ir mokymui glaudžiau sieti su inovacijų ir įgūdžių ekosistemomis. Remiantis šiais pavyzdžiais sėkmingai išbandyta profesinio meistriškumo centrų koncepcija siekiant, kad šie centrai taptų pavyzdiniais pasaulinio lygmens konkrečių sričių profesinio mokymo vietomis, skirtomis tiek pirminiam mokymui, tiek tęstiniam kvalifikacijos kėlimui ir perkvalifikavimui;
- (23) 2018 m. gruodžio mėn. priimtoje nuomonėje dėl profesinio rengimo ir mokymo ateities Profesinio mokymo patariamasis komitetas pateikė kokybiško, įtraukaus ir visą gyvenimą trunkančio profesinio rengimo ir mokymo, atitinkančio dėl ekonominių, technologinių ir visuomeninių pokyčių kylančius ateities poreikius, viziją. Šioje nuomonėje Komisijos paprašyta parengti pasiūlymą (visa apimančios Tarybos rekomendacijos forma) racionalizuoti ir konsoliduoti ES profesinio rengimo ir mokymo politikos sistemą, jos valdymą ir turimas priemones;
- (24) kadangi ši rekomendacija yra neprivaloma, ji atitinka subsidiarumo ir proporcingumo principus ir turėtų būti įgyvendinama vadovaujantis Europos teise, nacionaline teise ir praktika; šia rekomendacija visų pirma nedaromas poveikis Direktyvai 2005/36/EB ⁽¹⁹⁾ su pakeitimais, padarytais Direktyva 2013/55/ES ⁽²⁰⁾ dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo ir joje nustatytos automatinio pripažinimo tvarkos.

Atsižvelgdama į toliau pateikiamą profesinio rengimo ir mokymo apibrėžtį:

šioje rekomendacijoje profesinis rengimas ir mokymas – tai rengimas ir mokymas, kuriuo siekiama jaunimui ir suaugusiesiems suteikti žinių, įgūdžių ir kompetencijų, reikalingų konkrečioms profesijoms ar plačiau darbo rinkoje ⁽²¹⁾. Šis rengimas ir mokymas gali būti vykdomas formalioje ir neformalioje aplinkoje visais Europos kvalifikacijų sandaros lygiais, įskaitant, jei taikytina, tretinį lygį.

⁽¹⁸⁾ OL C 153, 2018 5 2, p. 1.

⁽¹⁹⁾ 2005 m. rugsėjo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/26/EB dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo (OL L 255, 2005 9 30, p. 22).

⁽²⁰⁾ 2013 m. lapkričio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/55/ES, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2005/36/EB dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo ir Reglamentas (ES) Nr. 1024/2012 dėl administracinio bendradarbiavimo per Vidaus rinkos informacijos sistemą (IMI reglamentas) (OL L 354, 2013 12 28, p. 132).

⁽²¹⁾ Remiantis CEDEFOP apibrėžtimi – Europos profesinio mokymo plėtros centras: Europos švietimo ir mokymo politikos terminija, 2014 m.

REKOMENDUOJA VALSTYBĖMS NARĖMS:

atsižvelgiant į nacionalinę ir Sąjungos teisę, turimus išteklius, nacionalinius prioritetus ir aplinkybes, įskaitant socialinę ir ekonominę padėtį bei nacionalinių PRM sistemų ypatumus, ir glaudžiai bendradarbiaujant su visais atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais:

- a) dirbti siekiant įgyvendinti profesinio rengimo ir mokymo politiką, kuria:
 - jaunuoliams ir suaugusiesiems suteikiama žinių, įgūdžių ir kompetencijų, leidžiančių laisvai jaustis kintančioje darbo rinkoje ir visuomenėje, valdyti ekonomikos atsigavimą ir teisingą žaliąją bei skaitmeninę pertvarką demografinių pokyčių laikais ir esant bet kokioms ekonomikos sąlygoms,
 - skatinamas įtraukumas ir lygios galimybės ir prisidedama užtikrinant atsparumą, socialinį sąžiningumą ir gerovę visiems ir
 - propaguojamos Europos profesinio rengimo ir mokymo sistemos tarptautiniu mastu, kad jos būtų pripažįstamos kaip pavyzdinės pasaulio mastu pagal profesinio mokymo programas besimokantiems asmenims;
- b) imtis veiksmų ir investuoti siekiant įgyvendinti šią politiką, remiantis toliau 1–21 punktuose apibrėžtais principais, ir
- c) dirbti, kad iki 2025 m. būtų pasiekti šie ES lygmens tikslai ⁽²²⁾, esantys atitinkamų Europos stebėsenos sistemų dalimi, be kita ko švietimo ir mokymo ir socialinės bei užimtumo politikos srityse:
 - įsidarbinusių PRM absolventų dalis turėtų būti bent 82 % ⁽²³⁾,
 - 60 proc. neseniai PRM įstaigas baigusių absolventų profesinio rengimo ir mokymo metu dalyvavo mokyme darbo vietoje ⁽²⁴⁾. Šis tikslas siejamas su visų formų mokymusi darbo vietoje. Tokiu būdu taip pat bus galima išplėsti pameistrystės galimybes, kurios gali būti remiamos pagal Jaunimo garantijų iniciatyvą,
 - 8 proc. pagal PRM programas besimokančių asmenų naudojami judumo mokymosi tikslais užsienyje galimybės ⁽²⁵⁾.

Profesinis rengimas ir mokymas sugeba greitai prisitaikyti prie darbo rinkos pokyčių

1. PRM programos siūlo subalansuotą prie visų ekonomikos ciklų, kintančių darbo vietų ir darbo metodų gerai pritaikytą profesinių įgūdžių, įskaitant techninius įgūdžius, ir bendrųjų gebėjimų ⁽²⁶⁾, įskaitant patikimus pagrindinius, skaitmeninius, universaliuosius, žaliuosius ir kitus gyvenimo įgūdžius, derinį, suteikiantį tvirtą atsparumo, mokymosi visą gyvenimą, užimtumo visą gyvenimą, socialinės įtraukties, aktyvaus pilietiškumo ir asmeninio tobulėjimo pagrindą;

⁽²²⁾ Šie tikslai apibrėžiami kaip ES vidutinės vertės, kurias turi bendrai pasiekti valstybės narės. Pranešdama apie šių tikslų įgyvendinimo pažangą, įskaitant, kai aktualu, Europos semestro kontekste, Komisija turėtų atsižvelgti į skirtingų nacionalinių sistemų ypatumus ir aplinkybes. Valstybės narės turėtų visapusiškai pasinaudoti Sąjungos finansavimo galimybėmis, atsižvelgdamos į nacionalines aplinkybes, prioritetus ir iššūkius. Trys kiekybiniai tikslai netrukdo priimti sprendimus, kuriais apibrėžiamas, kaip įgyvendinamos Sąjungos finansavimo priemonės pagal 2021–2027 m. daugiamečių finansinę programą ir priemonę „Next Generation EU“.

⁽²³⁾ Tai apims 20–34 metų amžiaus asmenų, prieš 1–3 metų gavusių PRM diplomą kartu su viduriniu išsilavinimu arba po to, kai įgijo vidurinį išsilavinimą, grupę.

⁽²⁴⁾ Tai apims 20–34 m. amžiaus asmenų, baigusių mokyti prieš 1–3 metus, grupę. Šis rodiklis bus grindžiamas duomenimis, kurie bus renkami nuo 2021 m., atliekant Europos Sąjungos darbo jėgos tyrimą (ES DJT), kaip nurodyta Komisijos įgyvendinimo reglamente (ES) 2019/2240 pateiktame kintamojo identifikatoriaus „HATWORK“ aprašyme. Tai susiję su darbo patirtimi darbo vietoje rinkos arba ne rinkos vietoje (t. y. bendrovėje, valstybės institucijoje arba ne pelno organizacijoje), įtraukta į oficialią mokymo programą, pagal kurią sėkmingai įgytas aukščiausio lygio išsilavinimas. Jei respondentas turi darbo patirties keliose vietose, reikėtų atsižvelgti į bendrą visos darbo patirties trukmę. Darbo patirtis turėtų būti išreikšta etato ekvivalentais.

⁽²⁵⁾ Šis dydis bus apskaičiuojamas kaip judžių besimokančių asmenų dalis nuo tų kalendorinių metų PRM įstaigų absolventų skaičiaus. Šis rodiklis bus grindžiamas programos „Erasmus+“ judumo duomenimis ir UNESCO-EBPO-Eurostato PRM įstaigų absolventų duomenimis. Jei turima duomenų ir tik tuo atveju, jei juos galima palyginti su programos „Erasmus+“ duomenimis, įskaitant judumo trukmę, programos „Erasmus+“ duomenims papildyti taip pat galėtų būti naudojami nacionalinių valdžios institucijų judumo programų duomenys. Jei įtraukiami iš nacionalinių valdžios institucijų gauti duomenys, jie turėtų būti rodomi skaidriai.

⁽²⁶⁾ 2018 m. gegužės 22 d. Tarybos rekomendacijoje dėl bendrųjų mokymosi visą gyvenimą gebėjimų apibrėžiami šie bendrieji gebėjimai: raštingumo kompetencija; daugiakalbystės kompetencija; matematinė kompetencija ir gamtos mokslų, technologijų ir inžinerijos kompetencija; skaitmeninė kompetencija; asmeninė, socialinė ir mokymosi mokyti kompetencija; pilietiškumo kompetencija; verslumo kompetencija, taip pat kultūrinio sąmoningumo ir raiškos kompetencija.

2. 2PRM planai, mokymo programos ir kvalifikacijos reguliariai atnaujinami, kai aktualu, remiantis su įgūdžiais susijusios informacijos rinkimu (t. y. absolventų karjeros stebėjimo sistemomis, įgūdžių numatymo mechanizmais, be kita ko, sektorių ir regionų lygmenimis);
3. PRM paslaugų teikėjai, priklausomai nuo nacionalinių aplinkybių, turi atitinkamą autonomiją, lankstumą, paramą ir finansavimą, kad savo mokymo pasiūlą pritaikytų prie kintančių įgūdžių poreikių, žalosios ir skaitmeninės pertvarkos ir ekonomikos ciklų, tuo pat metu užtikrindami kokybę;
4. Į visų lygių PRM programas įtraukiami mokymosi darbo vietoje elementai, kurie toliau plečiami ir taikomi tęstiniam profesiniam rengimui ir mokymui; toliau vystomos pameistrystės programos ⁽²⁷⁾, siekiant išplėsti pasiūlymus pagal Jaunimo garantijų iniciatyvą ⁽²⁸⁾; jas papildo tinkama parama ⁽²⁹⁾ ir priemonės, skirtos pameistrystės programų pasiūlai stabilizuoti ir konkretiems iššūkiams, su kuriais susiduria mažosios įmonės, įveikti; siekiant sukurti mokymosi darbo vietoje galimybes įvairiuose ekonomikos sektoriuose, darbdaviams galėtų būti numatytos skatinamosios priemonės, atitinkančios nacionalines aplinkybes.

Profesinio rengimo ir mokymo pagrindas yra lankstumas ir tobulėjimo galimybės

5. PRM programos yra orientuotos į besimokančiuosius, jos sudaro galimybes tiesioginiam ir skaitmeniniam ar mišriajam mokymuisi, siūlo lanksčias ir į modulius suskirstytas kryptis, grindžiamas neformaliojo ir savaiminio mokymosi rezultatų pripažinimu, ir išplečia profesinės karjeros bei tolesnio mokymosi galimybes. Tęstinio profesinio mokymo programos parengtos taip, kad būtų galima jas pritaikyti prie darbo rinkos, sektorių ar individualių kvalifikacijos kėlimo ar persikvalifikavimo poreikių;
6. PRM programos grindžiamos moduliais arba mokymosi rezultatų vienetais, taikomi patvirtinimo mechanizmai, kuriais sudaromos galimybės perkelti, pripažinti ir kaupti atskiro asmens mokymosi rezultatus, siekiant atitinkamai įgyti kvalifikaciją, dalinę kvalifikaciją – priklausomai nuo to, kas aktualu nacionaliniame kontekste. ⁽³⁰⁾ Pagrindinis pirminio profesinio rengimo ir mokymo tikslas – siekti įgyti visą kvalifikaciją.

Profesinis rengimas ir mokymas yra inovacijų ir ekonomikos augimo varomoji jėga; tai pasirengimas skaitmeninei ir žaliajai pertvarkai ir darbo rinkoje labai paklausioms profesijoms

7. PRM įgyja atsparumo, kai yra įtraukiamas į ekonomikos, pramonės ir inovacijų strategijas, įskaitant strategijas, susijusias su ekonomikos gaivinimu, žaliąja ir skaitmenine pertvarka. Dėl to reikia gerokai pritaikyti ir (arba) išplėsti tęstinio PRM pasiūlą, ypač suaugusiems, skatinant įgyti verslumo, skaitmeninių ir žaliųjų įgūdžių;
8. profesinės kompetencijos centrai veikia kaip katalizatoriai vietos verslo investicijoms, remdami ekonomikos gaivinimą, žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, Europos ir regioninio lygmens inovacijų ir pažangiųjų specializacijų strategijas, PRM plėtrą, įskaitant aukštesnius kvalifikacijos lygius (EKS 5–8 lygis), atsižvelgiant į nacionalinį kontekstą, ir teikia tokias inovatyvias paslaugas kaip klasterius ir verslo inkubatorius startuoliams ir MVĮ skirtas technologines inovacijas, taip pat novatoriškus perkvalifikavimo sprendimus darbuotojams, kuriems gresia atleidimas;
9. PRM įstaigos turi prieigą prie naujausios infrastruktūros, yra parengusios skaitmeninimo strategijas ⁽³¹⁾, atsižvelgdamos į nacionalinį kontekstą, ir į savo programas bei organizacinį valdymą įtraukia aplinkos ir socialinio tvarumo aspektus, taip prisidedamos prie JT darnaus vystymosi tikslų įgyvendinimo.

Profesinis rengimas ir mokymas yra patrauklus pasirinkimas, grindžiamas moderniu ir suskaitmenintu mokymo paslaugų teikimu ir (arba) įgūdžių ugdymu

10. Pirminis ir tęstinis profesinis rengimas ir mokymas yra mokymosi visą gyvenimą dalis. Lankstūs ir galimybes keisti studijų kryptį suteikiantys būdai leidžia judėti tiek tarp pirminio ir tęstinio PRM, tiek tarp bendrojo lavinimo ir auštojo mokslo sistemų;

⁽²⁷⁾ Kaip apibrėžta pagal 2018 m. kovo 15 d. Tarybos rekomendaciją dėl kokybiškos ir veiksmingos pameistrystės europinės sistemos.

⁽²⁸⁾ Kaip apibrėžta pagal 2013 m. balandžio 22 d. Tarybos rekomendaciją dėl Jaunimo garantijų iniciatyvos nustatymo.

⁽²⁹⁾ Tai gali būti ir bendri kelių bendrovių mokymo centrai.

⁽³⁰⁾ Remiantis 2012 m. gruodžio 20 d. Tarybos rekomendacija dėl neformaliojo mokymosi ir savišvietos rezultatų patvirtinimo.

⁽³¹⁾ Pvz., SELFIE savianalizės priemonė padeda PRM įstaigoms veiksmingai taikyti skaitmenines technologijas mokymui ir mokymuisi ir glaudžiau bendradarbiauti su darbdaviais įgyvendinant mokymosi darbo vietoje programas.

11. PRM programos (EKS 5–8 lygis) toliau vystomos, kad patenkintų didėjančią aukštesnio lygio profesinių įgūdžių poreikį priklausomai nuo nacionalinių aplinkybių;
12. PRM programos įgyvendinamos taikant tinkamą derinį, kurį sudaro atvira, skaitmeninė ir aktyvaus mokymosi aplinka, į kurią įeina mokymuisi palankios darbo vietos ir prie kurios prisideda moderni ir prieinama infrastruktūra, įranga ir technologijos, taip pat lankstūs pedagoginiai metodai ir priemonės, pavyzdžiui, IRT paremtos simuliacijos, virtuali ir papildyta realybė, kurios didina profesinio mokymo prieinamumą ir veiksmingumą, be kita ko, ir mažosioms įmonėms ⁽³²⁾;
13. PRM mokytojai, instruktoriai ir kiti darbuotojai dalyvauja pirminiame ir tęstiniame profesiniame tobulėjime tam, kad užtikrintų aukštą mokymo kokybę, tobulintų techninius bei skaitmeninius įgūdžius ir veiksmingus novatoriškus mokymo metodus, įskaitant mokymą virtualioje aplinkoje; vadovaujantis modernia profesinio ir skaitmeninio mokymo pedagogika, dirbtų su skaitmeninėmis mokymosi priemonėmis įvairioje bei daugiakultūroje aplinkoje. Jų karjera tampa patrauklesnė taikant įvairesnius įdarbinimo metodus, gerinant karjeros galimybes ⁽³³⁾ ir stiprinant PRM srities mokytojų ir (arba) instruktorių, bendrovių ir kitų darbo vietų bendradarbiavimą;
14. strateginis požiūris į tarptautinį bendradarbiavimą PRM srityje, be kita ko, ES pasienio regionuose, grindžiamas tarptautinimo strategijomis. Tokiomis strategijomis pasauliniu mastu propaguojama sėkminga nacionalinė praktika, jos gali būti įgyvendinamos įvairiomis priemonėmis, pavyzdžiui, pasitelkiant besimokančių asmenų ir mokytojų ir (arba) instruktorių judumą, taip pat bendrai rengiantis tarptautiniams profesinių gebėjimų konkursams ir juose dalyvaujant;
15. užtikrinamas pagal PRM programas besimokančių asmenų ir darbuotojų judumas mokymosi tikslais (įskaitant virtualųjį judumą, ilgalaikį judumą ir judumą į trečiąsias šalis); tai daryti lengviau, kai taikomi ir pripažįstami mokymosi rezultatų vienetai ir atitinkamos europinės priemonės ⁽³⁴⁾;
16. kokybiškais visą gyvenimą trunkančio mokymosi ir profesinio orientavimo paslaugomis užtikrinama aiški ir vartotojui naudoti patogi informacija apie mokymosi, karjeros ir patvirtinimo galimybes visoje ES, visapusiškai pasinaudojant *Europass* ir kitomis skaitmeninėmis paslaugomis.

Profesinis rengimas ir mokymas skatina lygias galimybes

17. PRM programos yra įtraukios ir prieinamos pažeidžiamų grupių žmonėms, pavyzdžiui, asmenims su negalia, menkų įgūdžių / žemos kvalifikacijos asmenims, mažumų atstovams, migrantų kilmės asmenims ir asmenims, turintiems mažiau galimybių dėl jų geografinės padėties ir (arba) nepalankios socialinės ir ekonominės padėties. Tikslinės priemonės ir lankstūs mokymo būdai užkerta kelią ankstyvajam pasitraukimui iš švietimo ir mokymo sistemos ir remia perėjimą iš švietimo sistemos į darbo rinką;
18. PRM programos, visų pirma pažeidžiamų grupių asmenims ir žmonėms kaimo ar atokiose vietovėse, prieinamos per skaitmeninio mokymosi platformas, naudojant atitinkamas priemones, įrangą ir interneto ryšį;
19. tikslinėmis priemonėmis skatinama tradiciškai vyriškomis ar moteriškomis laikomų profesijų atstovų lyčių pusiausvyra ir sprendžiamos kitos su lytimi ir kitais stereotipais susijusios problemos.

Profesinis rengimas ir mokymas grindžiamas kokybės užtikrinimo kultūra

20. Nacionalinėse tiek pirminio, tiek tęstinio profesinio mokymo kokybės užtikrinimo sistemose naudojama II priede aprašyta Europos profesinio mokymo kokybės užtikrinimo orientacinė sistema (EQAVET sistema). Ji taikoma visose viešųjų ir privačiųjų paslaugų teikėjų vykdomo profesinio rengimo ir mokymo aplinkose (pvz., mokyklose, mokantis darbo vietoje, įskaitant pameistrystės programas) ir visų tipų mokymuisi (skaitmeniniam, tiesioginiam ar mišriajam) ir yra paremta PRM kokybės užtikrinimo orientacinių aprašų ir bendrų pamatinių rodiklių rinkiniu, taikomu tiek sistemos, tiek paslaugos teikėjo lygmeniu, atsižvelgiant į nacionalines aplinkybes, kaip nurodyta II priede;

⁽³²⁾ Be to, tai gali būti bendradarbiavimu grindžiamas mokymas, tarpdisciplininis ir projektais grindžiamas mokymasis, nauji mokymo įstaigų ir bendrovių organizaciniai metodai, taip pat dirbtinis intelektas.

⁽³³⁾ Tai gali apimti kelias karjeros raidos kryptis, ankstesnės profesinės patirties pripažinimą, hibridiniu būdu dirbančius mokytojus ir (arba) instruktorius, priklausomai nuo nacionalinių aplinkybių.

⁽³⁴⁾ Pavyzdžiui, susitarimo memorandumų ir mokymosi susitarimų šablonai.

21. PRM skirti nacionaliniai kokybės užtikrinimo informaciniai punktai ir toliau suburia visus atitinkamus nacionalinio ir regioninio lygmens suinteresuotuosius subjektus siekiant:
- imtis konkrečių iniciatyvų įgyvendinti ir toliau plėtoti EQAVET sistemą,
 - informuoti ir sutelkti įvairius suinteresuotuosius subjektus, įskaitant profesinės kompetencijos centrus, kad jie prisidėtų prie EQAVET sistemos įgyvendinimo,
 - remti įsivertinimą kaip papildomą ir veiksmingą kokybės užtikrinimo priemonę, leidžiančią įvertinti sėkmę ir nustatyti tobulintinas sritis, be kita ko, susijusias su PRM sistemų ir įstaigų skaitmenine parengtimi,
 - aktyviai dalyvauti Europos PRM kokybės užtikrinimo tinklo veikloje,
 - teikti nacionalinių kokybės užtikrinimo priemonių, paremtų EQAVET sistema, atnaujintus aprašus,
 - dalyvauti vykdant ES lygmens kokybės užtikrinimo tarpusavio vertinimą⁽³⁵⁾, siekiant pagerinti kokybės užtikrinimo priemonių skaidrumą bei nuoseklumą ir sustiprinti valstybių narių tarpusavio pasitikėjimą.

Įgyvendinimas nacionaliniu lygmeniu

Valstybėms narėms drauge su socialiniais partneriais ir kitais susijusiais suinteresuotaisiais subjektais rekomenduojama imtis veiksmų šiai politikai įgyvendinti nacionaliniu lygmeniu. Tam jie turėtų:

22. remti tvarias partnerystes siekiant užtikrinti PRM valdymą, atsižvelgiant į nacionalines aplinkybes ir, kai aktualu, pasitelkiant viešojo ir privačiojo sektorių partnerystes; įtraukti socialinius partnerius ir visus susijusius suinteresuotuosius subjektus, įskaitant PRM įstaigas, pramonę ir bet kokio dydžio įmones, viešąsias ir privačiąsias užimtumo tarnybas, PRM mokytojus ir instruktorius bei jų atstovus, tokius tarpininkus kaip pramonės, prekybos ir amatų rūmus, profesines ir sektorių organizacijas, Jaunimo garantijos iniciatyvos, ESF ir kitų ES iniciatyvų nacionalinius koordinatorius, informacinių technologijų sektorių, profesinės kompetencijos centrus, klasterius, besimokančiųjų ir jų tėvų organizacijas, taip pat vietos, regioninės ir nacionalinės valdžios institucijas; tokius partnerystės ryšius skatinti regioniniu ir sektorių lygmenimis;
23. kuo geriau pasinaudoti tokiomis Europos skaidrumo užtikrinimo priemonėmis kaip Europos kvalifikacijų sandara, Europos kreditų perkėlimo ir kaupimo sistema (ECTS), *Europass* ir Europos įgūdžių, gebėjimų, kvalifikacijos ir profesijų klasifikatorius (ESCO), palengvinti kvalifikacijų ir mokymosi užsienyje laikotarpių rezultatų automatinį tarpusavio pripažinimą⁽³⁶⁾, besimokantiems asmenims sudaryti galimybę pasinaudoti įvairiomis *Europass* funkcijomis (pvz., internetiniame profilyje, kuris naudojamas profesiniam orientavimui, judumo patirčiai, įrašyti savo patirtį, įgūdžius ir kvalifikaciją, gauti skaitmeniniu parašu patvirtintą pažymėjimą, taip pat gauti pasiūlymų, ieškoti informacijos apie mokymosi ir darbo galimybes, kvalifikacijas, patvirtinimą, pripažinimą ir pan.);
24. kuo geriau pasinaudoti Europos Sąjungos fondais ir priemonėmis, pagal kurias remiamos PRM reformos, be kita ko, skaitmeninimo ir aplinkosauginio tvarumo srityse, ir (arba) į jas investuojama, pavyzdžiui, priemone „Next Generation EU“ (ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemone, REACT-EU), „Europos socialiniu fondu +“, SURE, Europos regioninės plėtros fondu, „InvestEU“, „Erasmus+“, „Europos horizontu“, INTERREG, Skaitmeninės Europos programa, Teisingos pertvarkos mechanizmu, Europos žemės ūkio fondu kaimo plėtrai ir Modernizavimo fondu; skatinti tolesnes investicijas tiek į viešojo, tiek į privačiojo sektoriaus PRM;
25. per 18 mėnesių nuo šios rekomendacijos priėmimo, remiantis atitinkamomis esamomis nacionalinėmis priemonėmis ir finansinėmis programomis, apibrėžti priemones, kurių reikia imtis šiai rekomendacijai įgyvendinti nacionaliniu lygmeniu ir vykdyti su jų įgyvendinimu susijusią tolesnę veiklą, be kita ko, tinkamai nacionaliniu lygmeniu paskirstant nacionalinius išteklius ir daug dėmesio skiriant skaitmeninimo ir aplinkosauginio tvarumo integravimui į visą PRM sektorių, tinkamai atsižvelgiant į PRM įstaigų atsakomybę ir (arba) savarankiškumą nacionaliniame kontekste.

⁽³⁵⁾ Tarpusavio vertinimas yra savanoriškos tarpusavio mokymosi veiklos rūšis, kurios tikslas – padėti tobulinti kokybės užtikrinimo priemones ir didinti jų skaidrumą sistemos lygmeniu (nevykdant akreditavimo procedūrų), remiantis konkrečia metodika, kurią parengs Europos PRM kokybės užtikrinimo tinklas.

⁽³⁶⁾ Pagal 2018 m. lapkričio 26 d. Tarybos rekomendaciją dėl aukštojo mokslo, vidurinio ugdymo ir mokymo kvalifikacijų bei mokymosi užsienyje laikotarpių rezultatų automatinio tarpusavio pripažinimo skatinimo.

PALANKIAI VERTINA KOMISIJOS KETINIMĄ DERAMAI ATSIŽVELGIANT Į SUBSIDIARUMO PRINCIPĄ:

įgyvendinti Sąjungos PRM politiką, kuria remiami valstybių narių veiksmai, be kita ko, tokiais būdais:

26. užtikrinant ES PRM politikos veiksmingą valdymą, pasitelkus trišalį Profesinio mokymo patariamąjį komitetą ir vadovaujantis tęstine darbo programa, bendradarbiaujant su PRM srities generaliniais direktoriais ⁽³⁷⁾, besimokančių asmenų atstovais ir PRM paslaugų teikėjais;
27. užtikrinant, kad į ES PRM politiką būtų visapusiškai atsižvelgta vykdant ES ekonomikos gaivinimo planą, Europos žaliąjį kursą, naują Europos pramonės strategiją ir Tvarios ir skaitmeninės Europos MVĮ strategiją ir kad ji būtų nuosekliai ir darniai integruota į Europos įgūdžių darbotvarkę, kuria siekiama tvaraus konkurencingumo, socialinio sąžiningumo ir atsparumo, Skaitmeninio švietimo veiksmų planą, bendrą Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje programą ir Europos švietimo erdvę;
28. toliau stiprinant paramą pameistrystės struktūrinėms reformoms teikiant pameistrystės rėmimo paslaugas ir suteikus naują postūmį Europos pameistrystės aljansui, užtikrinant sinergiją su Jaunimo garantijų iniciatyva, palaipsniui išplečiant PRM rėmimo paslaugas bendradarbiaujant su CEDEFOP;
29. kartu su valstybėmis narėmis ir atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, be kita ko, EKS patariamojoje grupėje, išnagrinėjant mikrokredencialų koncepciją ir naudojimą, įskaitant PRM srityje, kaip siūloma Europos įgūdžių darbotvarkėje;
30. paremiant tikslą palaipsniui įsteigti ir išplėtoti profesinės kompetencijos centrų Europos platformas ir kartu su valstybėmis narėmis ir atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais išnagrinėjant pagrindinių Europos profesinių profilių galimybes; tai būtų *Europass* platformos dalis, kurią esant galimybei papildytų profesinis skaitmeninis turinys, parengtas remiantis Europos skaidrumo užtikrinimo priemonėmis, kad būtų galima sudaryti palankesnes sąlygas besimokančių asmenų ir darbuotojų judumui ir kvalifikacijų skaidrumui bei pripažinimui;
31. lemiant kokybinį veiksmingą PRM paslaugų skaitmeninimą tiek mokymuisi mokykloje, tiek mokymuisi darbo vietoje, paskatinus naudotis Europos kompetencijos programomis ⁽³⁸⁾ ir įvertinimo priemonėmis ⁽³⁹⁾, ir įvertinant galimybę ES mastu atlikti PRM mokyklų tyrimą;
32. stiprinant Europos pameistrystės aljansą ir skaitmeninių įgūdžių ir darbo koalicijas, kaip paskelbta Europos įgūdžių darbotvarkėje;
33. propaguojant Europos PRM sistemas tarptautiniame kontekste, kad jos būtų pripažintos kaip pavyzdinės pasaulio mastu pagal PRM programas besimokantiems asmenims, be kita ko, remiant PRM sistemų tarptautinimą, kiek tai susiję ir su ES šalimis kandidatėmis bei Europos kaimynystės priemonėje dalyvaujančiomis šalimis (bendradarbiaujant su Europos mokymo fondu), profesinių gebėjimų konkursus ir komunikacijos kampanijas, kuriais siekiama didinti PRM patrauklumą ir gerinti jo įvaizdį, taip pat suteikiant vartotojui patogią prieigą prie informacijos apie PRM ir susijusias karjeros galimybes, remiantis *Europass* funkcijomis ir toliau jas plėtojant;
34. PRM srityje bendradarbiaujant su tarptautinėmis organizacijomis, visų pirma EBPO, TDO, UNESCO ir Pasaulio banku;
35. remiant valstybių narių pastangas įgyvendinti šią rekomendaciją, stiprinant PRM įstaigų pajėgumus, įskaitant jų skaitmeninimą ir aplinkosauginį tvarumą, ir skatinant PRM srities mokslinius tyrimus nacionaliniu ir ES lygmenimis pasinaudojant susijusių Sąjungos fondų ir programų (priemonės „Next Generation EU“ (ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės, REACT-EU), „Europos socialinio fondo +“, SURE, Europos regioninės plėtros fondo, „InvestEU“, „Erasmus+“, „Europos horizonto“, INTERREG, Skaitmeninės Europos programos, Teisingos pertvarkos mechanizmo, Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai ir Modernizavimo fondo) lėšomis;

⁽³⁷⁾ PRM srities generalinius direktorius skiria valstybės narės.

⁽³⁸⁾ Pavyzdžiui, Piliečiams skirta skaitmeninės kompetencijos programa (DigComp), Pedagogams skirta skaitmeninės kompetencijos programa (DigCompEdu) ir Organizacijoms skirta skaitmeninės kompetencijos programa (DigCompO).

⁽³⁹⁾ Pavyzdžiui, SELFIE.

36. užtikrinant kokybinę ir kiekybinę stebėseną, atitinkančią šioje rekomendacijoje apibrėžtus bendruosius tikslus bei kitus aktualius duomenis, be kita ko, susijusius su investicijomis, ir įtraukiant šiuos duomenis į Europos semestro procesą bei susijusias Europos stebėsenos ir ataskaitų teikimo sistemas ir kas penkerius metus teikiant Tarybai šios rekomendacijos įgyvendinimo ataskaitas, kurios būtų paremtos nacionaliniu bei Europos lygmenimis turimais duomenimis ir metiniais CEDEFOP stebėsenos rezultatais.

Šia rekomendacija pakeičiama 2009 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacija dėl Europos profesinio mokymo kokybės užtikrinimo orientacinės sistemos (EQAVET) sukūrimo ir 2009 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacija dėl Europos profesinio mokymo kreditų sistemos (ECVET) sukūrimo.

Priimta Briuselyje 2020 m. lapkričio 24 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

M. ROTH

I PRIEDAS

Aktualūs įgūdžių, švietimo ir mokymo srities Sąjungos teisės aktai

1. 2011 m. birželio 28 d. Tarybos rekomendacija dėl politikos, kuria siekiama mažinti mokyklos nebaigusių asmenų skaičių ⁽¹⁾.
2. 2012 m. gruodžio 20 d. Tarybos rekomendacija dėl neformaliojo mokymosi ir savišvietos rezultatų patvirtinimo ⁽²⁾.
3. 2015 m. Tarybos ir Komisijos Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginės programos („ET 2020“) įgyvendinimo bendra ataskaita. Nauji Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje prioritetai ⁽³⁾.
4. 2016 m. gruodžio 19 d. Tarybos rekomendacija dėl įgūdžių tobulinimo kryptių – naujų galimybių suaugusiesiems ⁽⁴⁾.
5. 2017 m. gegužės 22 d. Tarybos rekomendacija dėl Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sandaros, kuria panaikinama 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacija dėl Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sąrangos kūrimo ⁽⁵⁾.
6. 2017 m. lapkričio 20 d. Tarybos rekomendacija dėl absolventų karjeros stebėjimo ⁽⁶⁾.
7. 2018 m. balandžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas (ES) 2018/646 dėl bendros geresnių paslaugų, susijusių su įgūdžiais ir kvalifikacijomis, teikimo sistemos („Europass“), kuriuo panaikinamas Sprendimas Nr. 2241/2004/EB ⁽⁷⁾.
8. 2018 m. gegužės 22 d. Tarybos rekomendacija dėl bendrųjų mokymosi visą gyvenimą gebėjimų ⁽⁸⁾.
9. Tarybos išvados dėl artėjimo prie Europos švietimo erdvės vizijos ⁽⁹⁾.
10. 2018 m. lapkričio 26 d. Tarybos rekomendacija dėl aukštojo mokslo, vidurinio ugdymo ir mokymo kvalifikacijų bei mokymosi užsienyje laikotarpių rezultatų automatinio tarpusavio pripažinimo skatinimo ⁽¹⁰⁾.
11. Tarybos išvados dėl Tarybos rekomendacijos dėl įgūdžių tobulinimo kryptių – naujų galimybių suaugusiesiems įgyvendinimo ⁽¹¹⁾.
12. Tarybos rezoliucija dėl tolesnio Europos švietimo erdvės plėtojimo siekiant remti į ateitį orientuotas švietimo ir mokymo sistemas ⁽¹²⁾.
13. Tarybos išvados dėl gerbūvio ekonomikos ⁽¹³⁾.
14. Komisijos komunikatas „2020 m. metinė tvaraus augimo strategija“ ⁽¹⁴⁾.

⁽¹⁾ OL C 191, 2011 7 1, p. 1.

⁽²⁾ OL C 398, 2012 12 22, p. 1.

⁽³⁾ OL C 417, 2015 12 15, p. 25.

⁽⁴⁾ OL C 484, 2016 12 24, p. 1.

⁽⁵⁾ OL C 189, 2017 6 15, p. 15.

⁽⁶⁾ OL C 423, 2017 12 9, p. 1.

⁽⁷⁾ OL L 112, 2018 5 2, p. 42.

⁽⁸⁾ OL C 189, 2018 6 4, p. 1.

⁽⁹⁾ OJ C 195, 7.6.2018, p. 7.

⁽¹⁰⁾ OL C 444, 2018 12 10, p. 1.

⁽¹¹⁾ OL C 189, 2019 6 5, p. 23.

⁽¹²⁾ OL C 389, 2019 11 18, p. 1.

⁽¹³⁾ Dok. 13432/19.

⁽¹⁴⁾ Dok. COM(2019) 650 final.

II PRIEDAS

EQAVET sistema

A dalis. EQAVET orientaciniai aprašai

Šiame priede pateikiami orientaciniai aprašai, kurių paskirtis – padėti valstybėms narėms ir profesinio rengimo ir mokymo (PRM) paslaugų teikėjams jiems tinkamiausiu būdu įgyvendinant EQAVET sistemą. Jie suskirstyti pagal kokybės ciklo etapus: *planavimą, įgyvendinimą, vertinimą, peržiūrą*. Juos galima taikyti ir pirminiam, ir tęstiniam PRM, jie galioja visoms mokymosi aplinkoms – tiek mokyklose vykdomam mokymui, tiek mokymuisi darbo vietoje (įskaitant pameistrystės programas).

Kokybės kriterijai	PRM sistemos lygmens orientaciniai aprašai	PRM paslaugų teikėjo lygmens orientaciniai aprašai
Planuojant atsižvelgta į atitinkamų suinteresuotųjų subjektų bendrą strateginę viziją, numatyti aiškūs tikslai ir (arba) uždaviniai, veiksmai ir rodikliai	<p>Tikslai ir (arba) uždaviniai aprašyti vidutiniu ir ilguoju laikotarpiu, susieti su Europos ir darnaus vystymosi tikslais, atsižvelgiant į aplinkosauginio tvarumo aspektus</p> <p>Nustatant PRM tikslus ir uždavinius skirtingais lygmenimis dalyvauja socialiniai partneriai ir visi kiti atitinkami suinteresuotieji subjektai</p> <p>Siekiniai nustatyti ir vykdyta jų stebėseną remiantis konkrečiais rodikliais (sėkmės kriterijais)</p> <p>Parengti darbo rinkos ir visuomenės mokymo poreikių nustatymo mechanizmai ir procedūros</p>	<p>Europos, nacionalinės ir regionų PRM politikos tikslai ir (arba) uždaviniai atspindėti PRM paslaugų teikėjų nustatytuose vietos siekiniuose</p> <p>Aiškūs tikslai ir (arba) uždaviniai bei siekiniai nustatyti ir vykdyta jų stebėseną, programos sudarytos taip, kad jie būtų įgyvendinti</p> <p>Nuolat konsultuojamasi su socialiniais partneriais ir visais kitais atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais siekiant nustatyti konkrečius vietos ir (arba) individualius poreikius</p> <p>Aiškiai paskirstyta atsakomybė už kokybės valdymą ir gerinimą</p> <p>Personalas anksti įtraukiamas į veiklos planavimą, įskaitant kokybės gerinimo veiklą</p>
	<p>Parengta informavimo politika, kad būtų užtikrintas optimalus kokybės rezultatų atskleidimas, vadovaujantis nacionaliniais ir (arba) regionų duomenų apsaugos reikalavimais</p> <p>Apibrėžti asmenų kompetencijų pripažinimo, patvirtinimo ir sertifikavimo standartai ir gairės</p> <p>PRM kvalifikacijos aprašytos nurodant mokymosi rezultatus</p> <p>Nustatyti kvalifikacijų sandaros, vertinimo ir peržiūros kokybės užtikrinimo mechanizmai</p> <p>PRM programos sudarytos taip, kad būtų galima taikyti lanksčiojo mokymosi trajektorijas ir greitai reaguoti į kintančius darbo rinkos poreikius</p>	<p>Paslaugų teikėjai su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais planuoja bendradarbiavimo iniciatyvas</p> <p>Atitinkami suinteresuotieji subjektai dalyvauja analizuojant vietos poreikius</p> <p>PRM paslaugų teikėjai turi įdiegti aiškią ir skaidrią kokybės užtikrinimo sistemą</p> <p>Parengtos atitikties duomenų apsaugos taisyklės užtikrinimo priemonės</p>

Kokybės kriterijai	PRM sistemos lygmens orientaciniai aprašai	PRM paslaugų teikėjo lygmens orientaciniai aprašai
<p>Igyvendinimo planai parengti konsultuojantis su suinteresuotaisiais subjektais, juose nustatyti aiškūs principai</p>	<p>Igyvendinimo planai sudaryti bendradarbiaujant su socialiniais partneriais, PRM paslaugų teikėjais ir kitais atitinkamais įvairių lygmenų suinteresuotaisiais subjektais</p> <p>Igyvendinimo planuose numatyti reikiami ištekliai, naudotojų pajėgumai, paramos priemonės ir gairės</p> <p>Parengtos įgyvendinimo įvairiais lygmenimis gairės ir standartai. Į šias gaires ir standartus įeina kvalifikacijų vertinimas, patvirtinimas ir sertifikavimas</p> <p>Igyvendinimo planuose numatyta konkreti parama mokytojų ir instruktorių mokymui, be kita ko, skaitmeninių įgūdžių ir aplinkosauginio tvarumo srityse</p>	<p>Ištekliai viduje paskirstyti ir (arba) paskirti taip, kad būtų pasiekti įgyvendinimo planuose nustatyti siekiniai</p> <p>Siekiant įgyvendinti planuotus veiksmus, aiškiai remiami tinkami ir įtraukūs partnerystės ryšiai, tarp jų – mokytojų ir instruktorių ryšiai</p> <p>Strateginiame personalo kompetencijos raidos plane nustatytas mokytojų ir instruktorių mokymo poreikis</p> <p>Siekiant remti pajėgumų stiprinimą ir kokybės gerinimą, ir pagerinti veiklos rezultatus, personalas nuolat mokosi ir plėtoja bendradarbiavimą su atitinkamais išorės suinteresuotaisiais subjektais</p>
	<p>Aiškiai apibūdintos ir skaidriai nurodytos su įgyvendinimo procesu susijusios PRM paslaugų teikėjų pareigos</p> <p>Siekiant skatinti nuolatinį tobulėjimą ir savireguliaciją, parengta nacionalinė ir (arba) regionų kokybės užtikrinimo sistema, apimanti PRM paslaugų teikėjo lygmens veiklos gaires ir kokybės standartus</p>	<p>PRM paslaugų teikėjų programos suteikia besimokantiems asmenims galimybę pasiekti numatytų mokymosi rezultatų ir įsitraukti į mokymosi procesą</p> <p>PRM paslaugų teikėjai reaguoja į individualius mokymosi poreikius, taikydami į besimokantį asmenį orientuotą metodą, kuris jam leidžia pasiekti numatytus mokymosi rezultatus</p> <p>PRM paslaugų teikėjai skatina inovatyvius mokymo ir mokymosi metodus mokykloje ir darbo vietoje, naudodami skaitmenines technologijas ir internetines mokymosi priemones</p> <p>Asmenų mokymosi rezultatams įvertinti PRM paslaugų teikėjai taiko pagrįstus, tikslius ir patikimus metodus</p>
<p>Remiantis matavimais, reguliariai vertinti rezultatai ir procesai</p>	<p>Parengta vertinimo metodika, apimanti vidaus ir išorės vertinimą</p> <p>Susitarta dėl suinteresuotųjų subjektų dalyvavimo stebėsenos ir vertinimo procese ir tai aiškiai aprašyta</p> <p>Nacionaliniai ir (arba) regionų kokybės gerinimo ir užtikrinimo standartai ir procesai atitinka sektoriaus reikmes ir yra joms proporcingi</p> <p>Atliekamas atitinkamai sistemų įsivertinimas, vidaus ir išorės peržiūra</p>	<p>Periodiškai vykdomas įsivertinimas, vadovaujantis nacionalinėmis ir regionų taisyklėmis ir (arba) sistemomis arba pačių PRM paslaugų teikėjų iniciatyva, taip pat apimantis PRM įstaigų skaitmeninį parengtumą ir aplinkosauginį tvarumą</p> <p>Vertinti ir peržiūrėti rengimo ir mokymo procesai ir rezultatai, įskaitant besimokančių asmenų pasitenkinimo ir personalo veiklos rezultatų bei pasitenkinimo vertinimą</p>

Kokybės kriterijai	PRM sistemos lygmens orientaciniai aprašai	PRM paslaugų teikėjo lygmens orientaciniai aprašai
	<p>Igyvendintos ankstyvojo perspėjimo sistemos</p> <p>Taikyti veiklos rezultatų rodikliai</p> <p>Siekiant įvertinti sėkmę ir nustatyti tobulėjimo sritis, reguliariai ir nuosekliai renkami aktualūs duomenys Parengta tinkama duomenų rinkimo metodika, pvz., klausimynai ir rodikliai ir (arba) matavimo vienetai</p>	<p>Vertinimas ir peržiūra apima duomenų rinkimą ir panaudojimą bei tinkamus ir veiksmingus mechanizmus, kuriais siekta įtraukti vidaus ir išorės suinteresuotuosius subjektus</p> <p>Igyvendintos ankstyvojo perspėjimo sistemos</p>
Peržiūra	<p>Siekiant pagerinti paslaugų teikimo kokybę visais lygmenimis, nustatytos ir naudotos įmonių peržiūros procedūros, mechanizmai ir priemonės</p> <p>Procesai reguliariai peržiūrimi, parengti pokyčių veiksmų planai. Sistemos atitinkamai pakoreguotos</p> <p>Informacija apie vertinimo rezultatus paskelbta viešai</p>	<p>Rinkti besimokančių asmenų atsiliepimai apie asmeninę mokymosi patirtį ir apie mokymosi bei mokymo aplinką. Jais ir mokytojų, instruktorių ir visų kitų atitinkamų suinteresuotųjų subjektų atsiliepimais vadovautasi planuojant tolesnius veiksmus</p> <p>Informacija apie peržiūros rezultatus paskelbta plačiai ir viešai</p> <p>Atsiliepimų ir peržiūros procedūros yra organizacijos strateginio mokymosi proceso dalis, jos padeda plėtoti kokybiškas paslaugas ir didinti besimokančių asmenų galimybes.</p> <p>Vertinimo proceso rezultatai aptarti su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais ir priimti atitinkami veiksmų planai</p>

B dalis. EQAVET pamatinių rodiklių rinkinys

Šiame skirsnyje pateikiamas pamatinių rodiklių rinkinys, kurį galima naudoti įgyvendinant EQAVET sistemą nacionalinių ir (arba) regioninių PRM sistemų ir (arba) PRM paslaugų teikėjų vertinimui ir kokybės gerinimui.

Rodiklis	Rodiklio tipas	Politikos tikslas
----------	----------------	-------------------

Bendri kokybės užtikrinimo rodikliai

Nr. 1

<p>Kokybės užtikrinimo sistemų aktualumas PRM paslaugų teikėjams:</p> <p>a) PRM paslaugų teikėjų, taikančių įstatymais ir (arba) savo iniciatyva nustatytas vidaus kokybės užtikrinimo sistemas, dalis</p> <p>b) akredituotų PRM paslaugų teikėjų dalis</p>	<p>Konteksto / išteklių rodiklis</p>	<p>Skatinti kokybės gerinimo kultūrą PRM paslaugų teikėjo lygmeniu</p> <p>Didinti mokymo kokybės skaidrumą</p> <p>Didinti abipusį pasitikėjimą mokymo paslaugų teikimu</p>
---	--------------------------------------	--

Nr. 2

<p>Investicijos į mokytojų ir instruktorių mokymą:</p> <p>a) toliau besimokančių mokytojų ir instruktorių dalis</p>	<p>Išteklių / proceso rodiklis</p>	<p>Skatinti mokytojų ir instruktorių atsakomybę PRM kokybės gerinimo procese</p>
---	------------------------------------	--

Rodiklis	Rodiklio tipas	Politikos tikslas
b) investuotų lėšų suma, įskaitant investicijas į skaitmeninius įgūdžius		Didinti PRM gebėjimą reaguoti į kintančius darbo rinkos poreikius Stiprinti pavienių asmenų mokymosi gebėjimus Gerinti besimokančių asmenų pasiekimus

Rodikliai, kuriais grindžiami PRM politikai skirti kokybės uždaviniai

Nr. 3

Dalyvavimo PRM programose lygis: PRM programų dalyvių skaičius ⁽¹⁾ (pagal programos tipą ir individualius kriterijus ⁽²⁾)	Išteklių / proceso / produkto rodiklis	Gauti pagrindinę PRM sistemos ir PRM paslaugų teikėjų lygmens informaciją apie PRM patrauklumą Kryptingai remti didesnes galimybes dalyvauti PRM programose, įskaitant palankių sąlygų neturinčių asmenų grupių galimybes
---	--	--

Nr. 4

PRM programų užbaigimo lygis: asmenų, sėkmingai baigusiu ir (arba) nutraukusių PRM programas, skaičius pagal programos tipą ir individualius kriterijus	Proceso / produkto / rezultato rodiklis	Gauti pagrindinę informaciją apie pasiekimus švietimo srityje ir mokymo procesų kokybę Apskaičiuoti mokymosi nebaigusiu asmenų lygius palyginti su besimokančių asmenų skaičiumi Remti sėkmingą mokymosi užbaigimą kaip vieną iš pagrindinių PRM kokybės uždavinių Remti pritaikytų mokymo paslaugų teikimą, įskaitant palankių sąlygų neturinčių asmenų grupėms
--	---	---

Nr. 5

PRM programas baigusiu asmenų įdarbinimo lygis: a) pagal PRM programas besimokiusiu asmenų profesinė situacija nustatyta laikotarpiu, užbaigus mokymą, pagal programos tipą ir individualius kriterijus ⁽³⁾ b) besimokiusiu, įsidarbinusių nustatyta laikotarpiu užbaigus mokymą, dalis pagal programos tipą ir individualius kriterijus	Rezultato rodiklis	Remti įsidarbinamumą Didinti PRM gebėjimą reaguoti į kintančius darbo rinkos poreikius Remti pritaikytų mokymo paslaugų teikimą, įskaitant palankių sąlygų neturinčių asmenų grupėms
---	--------------------	--

⁽¹⁾ Pirminio profesinio mokymo atveju: tam, kad besimokantį asmenį būtų galima laikyti dalyviu, jis turi mokytis 6 savaites. Mokymosi visą gyvenimą atveju: gyventojų, dalyvaujančių formaliose PRM programose, procentinė dalis

⁽²⁾ Be pagrindinės informacijos apie lytį ir amžių, gali būti taikomi kiti socialiniai kriterijai, pvz., mokyklos nebaigę asmenys, aukščiausias pasiektas išsilavinimas, migrantai, asmenys su negalia, nedarbo trukmė.

⁽³⁾ Pirminio profesinio mokymo atveju: įskaitant informaciją apie mokymosi nebaigusiu asmenų profesinę situaciją.

Rodiklis	Rodiklio tipas	Politikos tikslas
Nr. 6		
<p>Igytų įgūdžių naudojimas darbo vietoje:</p> <p>a) informacija apie asmenų darbą užbaigus mokymą pagal mokymo tipą ir individualius kriterijus</p> <p>b) asmenų ir darbdavių pasitenkinimo igytais įgūdžiais ir (arba) kompetencijomis lygis</p>	<p>Rezultato rodiklis (kokybinių ir kiekybinių duomenų rinkinys)</p>	<p>Didinti įsidarbinamumą</p> <p>Didinti PRM gebėjimą reaguoti į kintančius darbo rinkos poreikius</p> <p>Remti pritaikytų mokymo paslaugų teikimą, įskaitant palankių sąlygų neturinčių asmenų grupėms</p>
Konteksto informacija		
Nr. 7		
Nedarbo lygis ⁽⁴⁾ pagal individualius kriterijus	Konteksto rodiklis	Bendro pobūdžio informacija, skirta politikos sprendimams priimti PRM sistemos lygmeniu
Nr. 8		
<p>Pažeidžiamų asmenų grupių paplitimas:</p> <p>a) PRM dalyvių, klasifikuojamų kaip palankių sąlygų neturinčių asmenų grupės, procentinė dalis (apibrėžtame regione ar tyrimo srityje) pagal amžių ir lytį</p> <p>b) palankių sąlygų neturinčių asmenų grupių sėkmės rodiklis pagal amžių ir lytį</p>	Konteksto rodiklis	<p>Bendro pobūdžio informacija, skirta politikos sprendimams priimti PRM sistemos lygmeniu</p> <p>Didinti palankių sąlygų neturinčių asmenų grupių galimybes dalyvauti PRM</p> <p>Remti pritaikytų mokymo paslaugų teikimą palankių sąlygų neturinčių asmenų grupėms</p>
Nr. 9		
<p>Darbo rinkos mokymo poreikių nustatymo mechanizmai:</p> <p>a) informacija apie sukurtus mechanizmus kintantiems poreikiams įvairiuose lygmenyse nustatyti</p> <p>b) tokių mechanizmų taikymo ir jų veiksmingumo įrodymai</p>	Konteksto / išteklių rodiklis (kokybinė informacija)	<p>Didinti PRM gebėjimą reaguoti į kintančius darbo rinkos poreikius</p> <p>Remti įsidarbinamumą</p>
Nr. 10		
<p>Galimybių dalyvauti PRM didinimui ir (galimų) PRM dalyvių orientavimui taikomos schemas:</p> <p>a) informacija apie skirtingais lygmenimis taikomas schemas</p> <p>b) jų veiksmingumo įrodymai</p>	Proceso rodiklis (kokybinė informacija)	<p>Teikti daugiau galimybių dalyvauti PRM, įskaitant palankių sąlygų neturinčių asmenų grupėms</p> <p>Orientuoti (potencialius) PRM dalyvius</p> <p>Remti pritaikytų mokymo paslaugų teikimą</p>

(⁴) Apibrėžtis pagal TDO: 15–74 metų bedarbiai asmenys, aktyviai ieškantys darbo ir pasirengę pradėti dirbti.